

Wat heeft Paulus werkelijk gezegd? [p.10]

Gereformeerde Gemeente Melissant

Als de Vrije Gereformeerde Gemeente en de Oud Nederduitsch Gereformeerde Gemeente te Melissant in 1911 besluiten om gezamenlijk verder te gaan, worden de kerkdiensten voortaan in het kerkje van de Vrije Gereformeerde Gemeente gehouden. Vanaf 1933 is het vooral ds. W. Baaij uit Tholen die in de gemeente voorgaat. Als hij in 1945 echter overgaat naar de Christelijke

Gereformeerde Kerken, sluit de gemeente zich aan bij de Gereformeerde Gemeenten. Nadat de burgerlijke gemeente heeft aangegeven dat het kerkje vanwege zijn bouwvallige toestand gesloten moet worden, betreft men in 1955 een nieuw kerkgebouw (met 130 zitplaatsen) aan de Beatrixlaan. De gemeente is vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 114.

24/11/2016
jaargang 95

nr **08**

Geen smid in het land

Over het algemeen zijn wij maar oppervlakkige Bijbellezers. We doorlopen globaal een hoofdstuk uit de Heilige Schrift en daarmee menen we helaas onze plicht weer te hebben gedaan. Gods Woord Zelf leert dus dat de Schrift van God is ingegeven en nuttig is tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is.

En er werd geen smid gevonden in het ganse land Israël.

1 Samuël 13:19a

Gelukkig wanneer het onze begeerte geworden is om zo de verborgen zoetigheid uit dat Woord te halen, gelijk een bij de honing uit een bloem opdiept. Dan mag door de Heilige Geest het onderscheiden nut verkregen worden. Dit geldt ook van ons tekstgedeelte. Hopeloos, zo stond de toestand van Israël, de Kerk van het Oude Verbond ervoor. Het vuur was uit. Kanaän was een land van landbouw. Dit maakt in de dorpen de smid onmisbaar. We leren in ons teksthofdstuk dat ploegijzers, spaden en alles wat nodig was om het land te bewerken, door de smid gemaakt en onderhouden moest worden. Maar als bewerker van ijzer en koper was het ook de smid die zorgde voor zwaard, spies en alle andere soorten van wapens. Dus het hield nogal wat in dat er geen smid in Israël gevonden werd.

Economisch verlamde dit het land, maar bovendien was het onmogelijk geworden om tegen de gehate Filistijnen ten strijde te trekken. In dit alles was Israël diep getroffen. Het vuur was uit. De toestand van het volk scheen hopeloos. Ook het vuur van dapperheid bij Sauls mannen was uitgeblust. Daarbij was de menigte van Filistijnen niet te tellen (vers 1-6). En Saul, de koning die Israël begeerd had? Als een moedeloze vinden we hem onder de granaatboom (14 vers 2). Slechts een handjevol soldaten is overgebleven. Allen zonder zwaard, zonder vuur.

De oorzaak? Ach, u weet het. In de beproeving om op Samuël te wachten, heeft Saul zelf geofferd. Daarom had Samuël moeten uitspreken dat zijn rijk niet zou bestaan. Zo was op alle terreinen

het vuur uit. De zaak van Gods volk, en met hen van Gods eer, scheen verloren.

Geknecht door de zonde

Dit worden bekende zaken in het leven van het geestelijk Israël Gods. Het houdt wat in om geestelijk te spellen dat er geen smid in het land meer overgebleven is. Dan ga ik inleven dat ik aan een menigte van Filistijnen uit de hel onderworpen ben. Geknecht door de zonde. Nee, niet zo geschapen, want ik ben goed en naar Gods evenbeeld geschapen, om Hem te dienen zonder vrees. Maar net als Israël heb ik mijn eigen koning verkoren, ben ik een afvallige, een verbondsbreker geworden. Wanneer God de aangeboren en dadelijke zonden thuis gaat brengen, wordt meer en meer verstaan wat het is vleselijk te zijn en verkocht onder de zonden te zijn. Dan kan ik om het zo te zeggen geen spa in de grond krijgen zonder gewaar te worden wat ik om eigen schuld me op de hals heb gehaald. Dan wordt de bitterheid onderhouden wie ik me onderworpen heb. Zowel in het natuurlijke als in het geestelijke leven gaat zo'n mens geknecht en vervloekt over de wereld.

Maar hij ziet zich niet alleen geknecht door een menigte van Filistijnen, hij is ook als de mannen van Israël, zonder enig wapen om tegen hen te strijden en te overwinnen. Dan is er geen zwaard of spies in de hand van het ganse volk dat bij Saul en bij Jonathan is. Ook hierin spelt de Heilige Geest de woorden dat er geen smid in het ganse land gevonden wordt.

Er worden aanvankelijk wat zwaarden gehanteerd uit de smederij van het werkverbond. Door ingestorte liefde bindt men de strijd aan tegen alles wat God verfoeit en haat. Men denkt de zonde uit te roeien, de wereld te overwinnen en het verdorven vlees te doden. Want één ding is zeker, men haat alle Filistijnen die God haat. En hoevelen hebben in deze strijd zelf de overwinning behaald, maar nooit is het vuur gedooft en de smederij gesloten. Bij Israël was het afgelopen, hopeloos. Bij u ook? Kwijt, voorgoed kwijt, rechtvaardig kwijt?

Eenzijdige genade

Hier gaat de volkomen en eenzijdige genade van Gods triomferen. Waarom? Gods eer

ds. C.A. van Dieren,
Rijssen

In dit nummer

7	De islam als heilloze godsdienst [7]	2	Geen smid in het land
		3	Noach [46]
		4	De Generale Synode 2016 [6]
		5	Geschiedenis van een scheuring [3]
		6	Van Overzee: De enige Schuilplaats
10	Wat heeft Paulus werkelijk gezegd?	8	De orde des heils [10]
		9	Pastoraat in de praktijk [9]
		11	Uit de bibliotheek
		12	Boekennieuws
20	Waarheid achter de waarheid	13	Kerknieuws
		13	Berichten
		14	Kerkdiensten

Noach [46]

Door het geloof heeft Noach, door Goddelijke aanspraak vermaand zijnde, aangaande de dingen, die nog niet gezien werden, en bevreesd geworden zijnde, de ark toebereid tot behoudenis van zijn huisgezin; door welke ark hij de wereld heeft veroordeeld en is geworden een erfgenaam der rechtvaardigheid, die naar het geloof is.

Hebreeën 11:7

en zaak staan op het spel. Hij kan van Zijn volk niet af. Zijn verbond in Christus is vast en onverbrekkelijk voor verbondsbrekers in Adam. Hij heeft hulp besteld bij een Held Die verlossen zal. O, troostvolle oplossing in deze troosteloze zaak. Geen smid, geen wapen meer in het ganse land Israël. Saul heeft alles om eigen schuld onmogelijk gemaakt.

Maar dan leren we: 'Het geschiedde nu op een dag'. Dat is de dag van de verlossing. Dat is de dag dat Jonathan het gaat opnemen. Zijn naam is al een evangeliebanier. De HEERE heeft gegeven. Kunt u het wonder bevatten? Uit die snode, ongehoorzame Saul gaf de HEERE een Jonathan die God liever had dan Zijn eigen vader, ja, dan Zijn eigen eer, koninkrijk en leven. Alles kreeg Jonathan ervoor over om Gods deugden te verheerlijken en een geknecht Israël zonder één smid te verlossen.

De meerdere Jonathan

Veel heerlijker komt Christus als meerdere Jonathan naar voren. Hij gaat hier verschijnen tot vreugde van allen bij wie de hoop en verwachting is vergaan. Hier hebt u één van Zijn troostvolle namen: De HEERE heeft gegeven. Dat is niet uit een eisend, vloekend en verdoemend werkverbond dat alles onder de heerschappij van de helse Filistijnen laat liggen, maar uit het gevend genadeverbond. Hoe de Vader Zijn Zoon tot een Borg en Middelaar heeft gegeven. Die verlossing ligt zo eeuwig vast in een drie-enig God. Gegeven werd Jezus in de volheid des tijds in de natuur van Zijn diep gevallen en geknecht volk.

In alles werd Hij één met hen. Gegeven is Hij om de schuld van rebellen, ongehoorzame verbondsbrekers door Zijn schuldoffer op Golgotha te voldoen. Gegeven is Hij om de strijd aan te binden met heel het helse Filistijnenleger, ja, alleen en volkomen heeft Hij de overwinning behaald. In Hem is het vuur van de eeuwige liefde nooit geblust.

Geen smid meer te vinden in het ganse land Israël, maar Hij is alles. Hier wordt het waar tot troost van een geknecht en verloren Israël.

*Gij, HEER, alleen, Gij zijt
Verwinnaar in den strijd,
En geeft Uw volk den zegen.*

Een tweede geschonken weldaad wordt van Noach vermeld. Hij was een oprecht man in zijn geslachten en hij wandelde met God. Bij de rechtvaardigmaking behoort een heilige wandel. Neen, dat is geen wettische leer. Paulus verwerpt met alle macht de losheid des levens. Nadat hij de leer der vrije genade in de rechtvaardigmaking des zondaars voor God verdedigd heeft, bestrijdt hij de antinomiaan in de vraag: 'Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde?'

Dat willen sommigen. Zij zondigen maar voort op eens ontvangen genade. Zij maken Christus tot een zondebok. Hij is er goed voor. Maar wat antwoordt God Zelf nu door de dienst van Paulus: 'Dat zij verre. Wij die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven?'

Waar moet het heen als deze leer der Schriften wordt losgelaten? Welk een droeve donkerheid bedekt Gods volk veelal vanwege de losse wandel. De zonde beneemt de vrijmoedigheid tot God te gaan; zij maakt scheiding tussen de Heere en onze zielen.

Ai, hoe moesten wij meer de zonde haten en vlieden, en bij de rechtvaardigmaking om niet, ook de heiligmaking zoeken, door het geloof uit Christus krachten puttende.

Wij zouden van het voorrecht van Henoch en Noach meer hebben. Zij wandelden met God. Beter toch is er niet. 'Het is mij goed nabij God te zijn'. En te meer klemmt die vermaning, omdat de tijden boos zijn. Waakt en bidt, zo roept de Heere de Zijnen toe, opdat gij niet in verzoeking komt, en dat Woord mag Hij op onze ziel binden. Wij zouden ook meer voorbereid zijn op de oordelen en tegenheden, die God zendt. Nóg verbergt God niet voor Zijn volk wat Hij doet, maar wij zijn van de omgang met God zoverre vervreemd, dat voor de openbaring Gods geen plaats in onze ziel is, noch geloofsoefening om ze te verstaan.

Van Noach echter geeft de Heilige Geest getuigenis dat hij door het geloof de ark heeft toebereid, want hij was door Goddelijke aanspraak vermaand, aangaande de dingen, die nog niet gezien werden.

Noch de wateren over de aarde, noch de ark der behoudenis werden gezien, toen God Noach aansprak. Hoe onwaarschijnlijk ook was het Woord Gods voor de mens, dat namelijk het einde van alle vlees voor Gods aangezicht gekomen was. 'Want Ik, zie Ik breng een watervloed over de aarde, om alle vlees, waarin een geest des levens is, van onder de hemel te verderven; al wat op de aarde is, zal de geest geven'.

Hoe onmogelijk: een watersnood over de gehele aarde! Vanwaar dat water? Hoe vreemd, een ark waarin Noach behouden werd en zijn gezin; zij alleen; met zoveel vee! Maar Noach heeft het Woord Gods geloofd!

(wordt vervolgd)

ds. G.H. Kersten
Uit: "Meer dan
overwinnaars"

De Generale Synode 2016 [6]

ds. G.J.N. Moens,
Lisse, derde scriba

In de vorige artikelen hebben we u mee willen nemen naar de vergaderingen van de Generale Synode (GS) van september en oktober. Daarin is getracht het een en ander te laten zien over de inhoud, de wijze en de sfeer van vergaderen, dit aan de hand van de bespreking van de rapporten van de diverse deputaatschappen. Het wordt nu tijd voor een voorlopige afronding. Puntsgewijs vermelden we de belangrijkste zaken, die nog aan de orde kwamen.

Cursus Godsdienstonderwijs

De GS is van mening dat de eigen hbo-op-leiding voor godsdienstleraren van groot belang is en in stand moet blijven. Men spreekt unaniem uit dat deze opleiding ook financieel gesteund moet worden.

Deputaatschap voor diaconale en maatschappelijke zorg

DMZ omvat een breed werkterrein. Vele zaken op diaconaal en maatschappelijk gebied komen hier aan de orde. Vanuit de vergadering wordt met waardering gesproken over de wijze waarop Helpende Handen momenteel functioneert. Ten aanzien van de ouderenzorg heeft DMZ een verbindende en coördinerende functie. Met zorg wordt opgemerkt dat het landelijk beleid ouderenzorg meer centraliseert en ten aanzien van gehandicaptenzorg juist een tegengestelde beweging maakt. DMZ zal hier zo voorzichtig mogelijk mee omgaan, zegt ds. G. Heijkamp, voorzitter van dit deputaatschap. De Vluchtheuvel positioneert zich te midden van de praktijken voor psychologische hulpverlening uit reformatorische kring. In de komende vergadering van januari komt DMZ met een definitieve notitie hierover. Het opvanghuis voor jongeren in nood, "Kristal" in Kruiningen, voorziet duidelijk in een behoefte. Er wordt over gedacht of er in het oosten van het land ook een dergelijk initiatief van de grond kan komen. Dovenzorg constateert dat het computer-gestuurde programma "Van Spraak naar

Tekst" bijzonder gewaardeerd wordt door betrokkenen die nu tijdens de dienst mee kunnen lezen en hun plaats in de gemeente kunnen innemen. Het wordt door de gemeenten zelf ook als positief ervaren.

Deputaatschap Kerkelijke Dienstverlening

Er komt een notitie om kerkenraden desgewenst behulpzaam te zijn bij digitale archivering.

Deputaatschap Hulpverlening Kerkbouw

Dit deputaatschap zal opnieuw alle gemeenten vragen éénmaal per jaar voor dit doel te collecteren, dan wel een vergelijkbare gift ter beschikking te stellen.

Deputaatschap Kerkelijke Eenheid

Regelmatig vinden er gesprekken plaats over kerkelijke eenheid. Zoals inmiddels al ruimschoots is gepubliceerd, wordt het als een voorrecht beschouwd dat de verhouding tot en het gesprek met de Gereformeerde Gemeenten in Nederland een meer ontspannen karakter draagt. Er is zondermeer geestelijke herkenning. Positief is ook de belangstelling voor en het medegebruik van de nieuwe synodale catechesemethode. Een eventuele correspondentieband zou een goede zaak zijn, maar daar lijkt de tijd nog niet rijp voor. Ook met andere aanpalende kerkverbanden wordt met enige regelmaat gesproken. Het mocht ons gedurig gebed maar

zijn of de Heere samenbrengt dat wezenlijk bij elkaar hoort.

Deputaatschap Emerituskas

De GS merkt op dat we moeten blijven bedenken dat de emerituskas, naar de DKO, een ereschuld is aan de predikanten en dat de gemeenten hierin hun verantwoordelijkheid hebben. Er ligt in deze problematiek meer nood verborgen dan men zo op het oog zou denken. In een artikel in De Saambinder zal ds. W. Visscher nog eens op deze zaak ingaan.

Commissie Catechese

De uitgegeven serie over het catechisatieboekje van ds. A. Hellenbroek en van de Heidelbergse Catechismus wordt in de gemeenten (en daarbuiten) goed ontvangen. Het gebruik ervan op de catechisatie zou ook aanleiding kunnen zijn dat de ouders thuis met hun kinderen de teksten en de ankerplaatsen bespreken. Het zou op een goede wijze kunnen bijdragen aan de huisgodsdienst.

Het is het voornemen van de Commissie om ook een uitgave te verzorgen van de Dordtse Leerregels en van de Nederlandse Geloofsbelijdenis, wat met instemming door de vergadering wordt ontvangen.

Zo kwamen we aan het einde van deze vergaderdag. Ds. A. Schreuder, eerste scriba, liet aan het einde van deze dag zingen Psalm 87:4:

*God zal ze Zelf bevestigen en schragen,
En op Zijn rol, waar Hij de volken schrijft,
Hen tellen, als in Isrel ingelijfd,
En doen den naam van Sions kind'ren dragen.*

De Heere mocht al dit synodewerk en de genomen beslissingen met Zijn zegen achtervolgen. Dat de woorden van deze Psalm voor ons en onze kinderen en kleine kinderen vervuld mogen worden.

Geschiedenis van een scheuring [3]

ds. P. Mulder,
Geldermalsen

In het boek dat onze aandacht vraagt, is de kerkscheuring van 1953 het hoofdonderwerp. In de vorige artikelen werden we meegenomen door een stuk voorgeschiedenis naar de bewuste synodevergadering toe. In deze bijdrage gaat het over de synodevergadering zelf, die een zo ernstig en naar verloop had. Het moet een zware dag geweest zijn; het was ook een zwarte dag.

Tijdens de bespreking van het rapport van het curatorium brengt afgevaardigde ds. Van den Berg het docentschap van dr. Steenblok inderdaad ter sprake. Er volgt een zeer verwarde en onordelijke bespreking, waarbij de emoties hoog oplopen. Vele afgevaardigden voeren het woord.

Spanningen rond de Theologische School

De meningen van de curatoren over het functioneren van dr. Steenblok als docent zijn verschillend. De voorzitter van het curatorium, ds. Ligtenberg, wil desgevraagd zijn mening niet geven; hij verwijst naar de studenten. Terecht merkt curator Bas op dat dit niet kan. Dr. Steenblok, die geen afgevaardigde was maar natuurlijk wel hoofdbetrokkene, krijgt het woord niet. Wel nemen enkele kerkenraadsleden uit Gouda - hoewel geen afgevaardigden - het woord.

Een afgevaardigde ouderling stelt voor te stemmen over het docentschap van dr. Steenblok. Meerdere afgevaardigden steunen dit voorstel; de preses neemt het over. Evenals enkele anderen wenst ds. Aangeenbrug nog het woord. De voorzitter verleent dit niet. Ds. Aangeenbrug had zijn mening tijdens de bespreking overigens al nadrukkelijk geuit. De voorzitter bepaalt dat er gestemd gaat worden.

Vertrek en nieuwe benoemingen

Op dat moment verlaten de afgevaardigde predikanten Aangeenbrug, Mallan en Van

ds. A. Vergunst

ds. F. Mallan

de Ketterij en eveneens de afgevaardigde ouderlingen Bas en Hage onder protest de vergadering. Ook dr. Steenblok en anderen verlaten de vergaderruimte.

Er vindt een schriftelijke stemming plaats. Van de 31 aanwezige afgevaardigden (5 waren er immers weggegaan) stemmen er 24 vóór de afzetting van dr. Steenblok als docent. Daarna wordt de vergadering geschorst.

Volgens dr. Golverdingen hadden ds. Verhagen en ds. Vergunst merkbaar niet verwacht dat de broeders rondom dr. Steenblok weg zouden gaan. Hun bedoeling was kennelijk geweest dat dr. Steenblok als predikant in de gemeentekring bleef functioneren.

Na hervatting van de vergadering, wordt vastgesteld dat het ontslag van dr. Steenblok niet is om onrechtzinnigheid, maar om diens eenzijdigheid in het geven van onderwijs.

Ook wordt gesproken over hoe naar de vertrokken broeders toe te handelen. De volgende dag wordt hen een telegram gestuurd, waarin de synode hun onwettig heengaan ten eerste betreurt en hen ernstig verzoekt op dit gewichtige moment geen definitieve scheur te slaan in onze

gemeenten, maar met erkenning van hun onjuiste optreden heden weder te keren en hun ambtelijke taak als afgevaardigde weder op te vatten. De vertrokken broeders berichten dit niet te doen.

Door de vergadering worden twee docenten gekozen: ds. L. Rijksen en ds. J.W. Kersten, zoon van wijlen ds. G.H. Kersten. Verder wordt er gestemd over wie er zitting zullen hebben in het curatorium. De vertrokken curatoren worden niet gekozen. De andere curatoren krijgen opnieuw een plaats in dit deputaatschap. Uiteraard, behalve ds. Rijksen die immers tot docent is benoemd.

Verder mandateert de synode het moderamen om met de vertrokken broeders te gaan spreken. Om hen te doen weerkeren, maar de genomen besluiten blijven gehandhaafd. Ook krijgt het moderamen de opdracht de gemeenten over een en ander te berichten.

De breuk blijkt geslagen

Na deze gebeurtenissen blijkt snel dat de breuk definitief is. Het moderamen handelt met vaste lijnen vanuit het mandaat van de synode. De week na de bewuste synodedagen blijkt dit in het spreken met en schrijven aan de vertrokken broeders, aan hun kerkenraden en aan al de gemeenten. De vertrokken broeders voegen zich niet naar de lijn van de synode. Daarmee hebben zij zich buiten het verband geplaatst, concludeert het moderamen. Vertrokkenen protesteren over de werkwijze van het moderamen bij de synode. Maar de synode gaat, later in een vervolgzitting, achter het moderamen staan.

Inmiddels had de vrijdag na de synode ds. Van de Ketterij in een preek in Alblasserdam uitgesproken dat de breuk er voor hem en zijn kerkenraad was. Hij kondigde een ledenvergadering aan op de volgende avond.

In Bruinisse zei ds. Mallan op een ledenvergadering dat de scheuring er nog niet was maar er wel van zou komen. De kerkenraad en op één na alle leden waren het daarmee eens.

Droevige zaken. Kennelijk vond er ontlasting plaats van veel spanning en botsing van opgebouwde meningen. De meerderheid was blijkbaar van mening dat ter wille van het geheel een niet goed functionerend docentschap beëindigd moest worden. Terwijl de minderheid vast van mening was dat dit docentschap moest gehandhaafd blijven. Als het overstijgende dan niet naar voren komt... Maar dat is achteraf gesproken.

(wordt vervolgd)

We zijn in Clifton met liefde ontvangen.

De verhuizing naar New Jersey is achter de rug, al is er genoeg wat nog niet op de plaats is. Wat een zoektochten moet je de eerste weken maken voordat je sommige dingen weer teruggevonden hebt. Alles is zo vreemd, zo anders in je huis.

De enige Schuilplaats

Ds. C. Vogelaar,
Clifton (VS)

Ook het drukke verkeer in New Jersey, vergelijkbaar met dat in de Randstad Holland, is iets waar je erg aan wennen moet. U mag wel weten dat, ook door allerlei zorgen, je soms leek te verdrinken in alles wat over je heen kwam.

We zijn hier in Clifton met liefde ontvangen en de kinderen die hier niet te ver vandaan wonen, hebben heel wat liefde getoond en trouw geholpen. Daar ligt het niet aan. Ook mogen we bij de bediening van Gods Woord afname hebben, en we geloven dat er toch in dit kleine hoopje volk nog zijn die met honger en met vragen naar de kerk komen. Maar de zorgen kunnen zo groot zijn en de strijd kan weleens zo zwaar zijn, dat vrees je hart bezetten kan.

Josafath had geen kracht tegen die grote menigte die tegen hem kwam. Hij wist niet wat te doen, maar zijn ogen mochten op God zijn. We hopen dat er ook in het oude vaderland nog gebed mag zijn, ook voor de noden van land en volk. Ook van de gemeenten, en ook van hen die daarin nog mogen arbeiden.

Zondagmorgen mochten we spreken over Israëls legering en verkwikking in Elim. Er zijn veel Mara's in het leven van woestijnreizigers, maar na alle bitterheid geeft de Heere Zijn volk ook op de juiste tijd wel eens een Elim. Gelukkig als we die dierbare Schuilplaats, met water tot verkwikking en schaduw om onder te rusten, als in Elim, toch weer in het oog mogen krijgen en ervaren dat Hij van je afweet. O, dat we toch meer geloof, meer onderwerping, meer zelfverloochenende liefde hadden.

Zorgen in het land

Er zijn grote zorgen in dit land. De presidentsverkiezingen zijn achter de rug. Hoe zal de toekomst zijn? Mocht de Heere Zich uit genade willen ontfemen over een volk dat Hem tergt door Zijn wetten te vertrapen en Zijn waarschuwingen in de wind te slaan.

Zorgen zijn er ook in onze Theologische School. Er was zoveel blijdschap toen we dit jaar een vierde student aan onze school mochten krijgen. Dat was nog niet eerder in ons kerkverband gebeurd. Drie van hen mochten sinds mei in de gemeenten voorgaan. Een vierdejaars student, broeder E.M. Maljaars, en twee derdejaars studenten, de broeders G.E. Bron en J.J. Witvoet, mogen de vacante gemeenten dienen. Door de grote afstanden zijn hier gemeenten die maar enkele zondagen per jaar preekvoorziening mogen hebben. U kunt begrijpen dat het krijgen van studenten op zondagen een ongekende weelde is. We moeten wel oppassen met weelde. Zo spoedig eindigen we in de gaven in plaats van in de Gever. Ook kan die weelde vergankelijk, zo voorbijgaand zijn.

Daar zijn we op pijnlijke wijze aan herinnerd. Student Bron is aangetast door de gevreesde ziekte, die in een ver stadium is, zodat zijn toestand ernstig is, al wordt er nog een intensieve behandeling gegeven. Het is nauwelijks te geloven. Ruim twee weken geleden heeft hij nog, hoewel gehinderd door veel pijn, in Grand Rapids, Beckwith mogen voorgaan. Ook woonde hij nog een dag de lessen bij. De afgelopen dagen lag hij met veel pijn in het ziekenhuis, waar onderzoeken de ernst van zijn toestand hebben aangetoond. Wat dit ontstellende nieuws betekent voor hem, voor zijn vrouw en kinderen, voor de gemeenten en ook voor zijn medebroeders, met wie er een nauwe band is, en ook voor ons als docenten, kunt u zich wellicht voorstellen.

Ds. A.H. Verhoef heeft hem met de studenten afgelopen woensdag en vrijdagmorgen in het ziekenhuis bezocht. Bron mocht stil zijn onder Gods leiding en een goed getuigenis van de Koning geven.

Man van smarten

Zelf hopen we deze week, voor het lesgeven, weer naar Michigan te reizen. We zien ernaar uit hem en de studenten te ontmoeten. Een bezoek van de Koning zou het grootste zijn. De Man van smarten en verzocht in krankheden. Hij Die in alles verzocht geweest is doch zonder zonde. De enige Schuilplaats voor een volk dat buiten Hem geen leven kan vinden en hongert en dorst naar Zijn gerechtigheid.

Van harte hopen we dat u deze broeder, en ons allen in uw gebeden wilt gedenken. Immers, geen ding is bij God onmogelijk. Een ellendig en behoeftig volk, dat tot Hem mag vluchten, zal Hij ten Redder zijn.

De islam als heilloze godsdienst [7]

Een ander verstaan van de openbaring

In de vorige artikelen hebben we gezien dat de islam een ander beeld van God en de mens heeft. De Koran geeft ook een totaal ander zicht op Jezus. In dit artikel van deze serie willen we bezien hoe moslims aankijken tegen de wijze waarop God Zich openbaart. Wat denken zij van hun heilig boek? En zijn de Bijbel en de Koran met elkaar te vergelijken?

ds. C. Sonneveld,
Krabbendijke

Velen menen dat de Bijbel en de Koran op hetzelfde niveau staan. Christenen zien de Bijbel als Gods Woord en moslims zien de Koran als Gods Woord, nietwaar? Zo simpel ligt het echter niet. De plaats die de Bijbel inneemt in het christelijk geloof is een andere dan de plaats die de Koran inneemt in de islam. In het centrum van de christelijke religie staat niet een boek, maar de Persoon en het werk van de Heere Jezus Christus, het vleesgeworden Woord. Natuurlijk is de Bijbel fundamenteel voor het christelijk geloof. Alleen door de Schrift leren wij Christus kennen. Maar het gaat uiteindelijk om Hem. Moslims hebben ook een ander openbaringsbegrip. Wij geloven dat mensen niet zijn uitgeschakeld toen de Heere Zich openbaarde. Geïnspireerd door de Heilige Geest, hebben de heilige mannen Gods Zijn Woord te boek gesteld. Bij de Koran is dat anders gegaan. De 'openbaringen' die Mohammed kreeg, zijn letterlijke dictaten van boven. De Koran is op hem 'neerge-daald'. De tekst is slechts een afschrift van de 'ongeschapen' Koran, die altijd bij Allah is geweest. Om die reden hebben moslims grote moeite met de evangeliën. Hoe kunnen er nu vier verschillende evangeliën zijn? In hun

Als het heil niet voor zondaren is, dan is het geen heil. Helaas, de islam is een heilloze godsdienst.

ogen is dat geen openbaring (Schrift) maar *hadith* (traditie). Nog vreemder staan zij tegenover de brieven van Paulus. Brieven van de ene mens aan andere mensen: dat kan volgens hen niet anders dan mensen-werk zijn.

De Bijbel 'achterhaald en vervalst'

Tot op zekere hoogte willen moslims het Oude Testament (de *taurah*) en het Nieuwe Testament (de *indjil*) wel als Gods Woord zien, maar ze maken daarop een dubbel voorbehoud. In de eerste plaats is de Bijbel achterhaald door de Koran. De 'openbaringen' aan Mohammed hebben haar vervangen en haar gezag tenietge-daan. In de tweede plaats geloven moslims dat de inhoud van de oorspronkelijke Heilige Schrift is vervalst. Als de Bijbel niet vervalst was, zou deze nog steeds profetieën over Mohammeds komst bevatten. Nu zijn er volgens moslims nog maar twee

Bijbelteksten die daarover spreken: Deuteronomium 18:18 en Johannes 16:7. De Joden hebben het dus weer gedaan. En de christenen. 'Zij (de kinderen van Israël) rukken de woorden uit hun verband en hebben een deel van hetgeen hun was vermaand, vergeten' (soera 5:13). 'En degenen die zeggen: 'Wij zijn christenen' (...) vergaten een deel van hetgeen hen was voorgehouden' (soera 5:14). Het is Mark Gabriel die hierop ingaat in zijn boek "Jezus en/of Mohammed; Ver-rassende parallellen en diepgaande verschillen" (2008). Dr. Gabriel is een boeiend mens. Ooit had hij een hoge positie aan de machtige Al-Azhar Universiteit in Caïro. Na zijn bekering tot het christendom ging hij studeren in Orlando, Florida. Sinds 2003 is hij lid van het Oxford Genootschap van Wetenschappers. Dr. Gabriel is niet onder de indruk van de beschuldiging tegen Joden en christenen. Heel nuchter stelt hij de vraag: 'Legde Mohammed uit wanneer of hoe de Bijbel werd vervalst en door wie? Nee. Gaf hij enig bewijs van deze veranderingen door een onveranderd exemplaar van de Bijbel te tonen? Nee.'

Koran en Bijbel vergeleken

Het spreekwoord luidt: 'Zoals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten'. Volgens Mohammed hebben Joden en christenen de Schrift vervalst. In feite deed hij dat zelf. Van Adam maakte hij de eerste moslim. En ook Abraham (Ibrahim) was een aanbidder van Allah. Niet Izak, maar Ismaël werd op het altaar gelegd. En Ismaël liet zich op het altaar leggen. De vader van de Arabieren (Ismaël) is dus de gehoorzame zoon en het kind der belofte.

Heel opmerkelijk is de wijze waarop de Koran de geschiedenis van Jozef weergeeft. Jozef (Yousouf) vertelt de schenker en de bakker dat zijn broeders hem hebben verkocht omdat hij in Allah geloofde. Wanneer Jozef voor Farao wordt geleid, somt hij zijn deugden op en vraagt hij om een hoge positie. Natuurlijk wordt hem dat toegestaan. Allah beloont immers de rechtvaardigen.

Ook de geschiedenis van Noach kende Mohammed, maar volgens de Koran gaat een van Noachs zonen de ark niet binnen. Vader Noach keert zich fel tegen hem. Die zoon gaat dus verloren. Nét goed, vindt Noach. Eigen schuld! Dat Noach *genade* vindt in de ogen des HEEREN, daarvan lezen wij echter niet. Een heilloze geschiedenis dus. Als het heil niet voor zondaren is, dan is het geen heil. Helaas, de islam is een heilloze godsdienst.

(wordt vervolgd)

De orde des heils ^[11]

Het eeuwige leven

Paulus begon de heilsorde in de eeuwigheid: 'Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de Eerstgeborene zij onder vele broederen. En die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen' (Rom. 8: 29-30).

ds. A. Schot,
Nunspeet

Zonder verordining zou er geen roeping zijn. De eerste schakel van de roeping haakte in de schakel van de verordining van eeuwigheid. De laatste schakel van de heilsorde haakt ook vast in de eeuwigheid. Zo is de gulden keten rond! Deze keten begint in de eeuwigheid en eindigt in de eeuwigheid. Zoals een slot van een gouden ketting alle schakels verbindt, zo is hier de eeuwigheid het sluitstuk. Dit sluitstuk is zowel het begin als het einde. Waar het sluitstuk ontbreekt valt de ketting los.

Pas in het eeuwige leven is de toepassing van de verdienste van Christus volkomen. Lichaam en ziel mogen daar beide in delen. En dat voor eeuwig. Voorafgaand aan deze geluksstaat vindt er een algemeen oordeel plaats. Christus zal de Rechter zijn. Degenen die Hem hier als hun Zielevriend hebben leren kennen behoeven dus niet verschrikt te zijn. Guido de Brès schrijft daarvan in onze Nederlandse Ge-loofsbelijdenis: 'Daarom verwachten wij dien groten dag met een groot verlangen, om ten volle te genieten de beloften Gods, in Jezus Christus, onzen Heere! Dan zal het genieten pas ten volle zijn!

Het beginsel der vreugde

Wie zal zeggen wat het eeuwige leven inhoudt? En toch ervaren al Gods kinderen

daarvan het beginsel in hun harten. 'Wat troost scheidt u uit het artikel van het eeuwige leven? Dat, nademaal ik nu het beginsel der eeuwige vreugde in mijn hart gevoel, ik na dit leven volkomen zaligheid bezitten zal, die geen oog gezien, geen oor gehoord heeft, en in geens menschen hart opgeklimmen is, en dat om God daarin eeuwiglijk te prijzen' (HC, Zondag 22)

Uit dit antwoord wordt duidelijk dat we ons van het eeuwige leven geen voorstelling kunnen maken. Zomin iemand onder woorden kan brengen wat de eeuwige dood zal zijn, zomin kan iemand zeggen wat het eeuwige leven zal zijn. De woorden schieten tekort. Ons voorstellingsvermogen kan er niet bij. Allerlei beelden worden in de Bijbel gebruikt om er enige indruk van te geven.

Luther deed ook een poging in een brief aan zijn zoontje Hansje. Het eeuwige leven is de volkomen gelukzaligheid. Daar staat tegenover de volkomen rampzaligheid. De orde des heils handelt echter over de toepassing van Christus' verdienste. Daarom gaat het hier alleen over de troost van het eeuwige leven.

Waarin bestaat de volkomen zaligheid? In het herstel van alles wat de zonde heeft teweeggebracht. In het eeuwige leven is de zonde niet meer en zijn ook de gevolgen

van de zonde niet meer. De zonde bracht scheiding. Die scheiding zal dan zijn opgeheven. Christus brengt de Zijnen weer thuis. Die taak heeft Hij in de eeuwigheid op Zich genomen. Het zal weer zijn zoals in het paradijs, met dit verschil dat het eeuwige leven voor eeuwig vast zal zijn. In het paradijs was de mens volmaakt, maar 'valbaar'. In het eeuwige leven is de mens niet meer 'valbaar'. De zonde behoort dan niet meer tot de mogelijkheden. God heeft Zijn doel bereikt. Er zal een eeuwigdurende verzoening zijn met een Drie-enig God. God zal Zijn vriendelijk aangezicht nooit meer verbergen. Christus zal Zijn menselijke natuur behouden en de ogen der Zijnen zullen de Koning zien in Zijn schoonheid. Alle tranen zijn dan afgewist. In plaats daarvan is er een eeuwige vreugde. Het eeuwige leven bestaat ook in een harmonieuze gemeenschap met de andere kinderen Gods. Daar zal het zijn één kudde en één Herder. De kerkstrijd is voor eeuwig voorbij. Daar worden Gods kinderen niet meer gepijnigd door een ziekelijk lichaam. Daar worden Gods kinderen niet meer verwond door de vurige pijlen van de satan.

Volle verzekering

Dat leven zal eeuwig duren. Het zal nooit meer voorbijgaan. Boston schrijft in de "Viervoudige Staat" dat de heiligen de onwifpelbare zekerheid en de volle verzekering van de eeuwige duur hebben. Er zal niet de minste ongerustheid zijn dat het weer over zal gaan. De erfenis, die in de hemel bewaard wordt, is onverderfelijk. Wat een verschil, want dit leven is een gestadige dood. Een zeker dichter schrijft: 'O, eeuwigheid kom ras, och dat ik bij U was'.

Tenslotte, het eeuwige leven is een vrucht van het werk van de Drie-enige God. Wie zullen Gods kinderen straks het meest bewonderen? De Vader zij de eer om Zijn verkiezende liefde. De Zoon zij de eer om Zijn kopende liefde. De Geest zij de eer om Zijn toebrenghende liefde. Dan blijft alleen over: Drie-enige God zij al de eer. Amen.

(wordt vervolgd)

Pastoraat in de praktijk [9]

Pastoraat bij de pastor (3)

Het gesprek na de preek en kritiek. De meest onwaarschijnlijke plaats, doch tevens de meest unieke gelegenheid voor pastoraat bij de pastor is de kerkenraadskamer. En het meest geschikte moment is zowel voor als na de dienst.

ds. H. Hofman,
Kalamazoo (VS)

Misschien kijkt u die dit leest hier van op. Het komt mij bovendien voor dat ook de predikant op dat moment er het meest ontvankelijk voor is. Hij is namelijk op zulke momenten ook het meest kwetsbaar. Dus zeer geschikt voor pastorale aandacht. Wat er zowel voor of na de dienst gezegd wordt in de consistoriekamer trekt hij zich hoogstwaarschijnlijk dan het meest aan. Een geschikt moment dus om iets pastoraals te zeggen.

Graag geef ik u enkele praktijkvoorbeelden door van dit soort pastoraat. Voor de duidelijkheid: hoe het werkt én hoe het niet werkt. Laten we met het laatste beginnen.

Het helpt de pastor bepaald niet als er zowel voor als na de dienst een doodse stilte heerst in de consistoriekamer. Het geeft een onbehaaglijk gevoel. Ben ik hier wel welkom? Heb ik wat verkeerd gedaan of gezegd? Is men boos? Zomaar wat gedachten die door hem heen kunnen gaan. Inderdaad, wat is hij kwetsbaar en wat kan

hij zomaar dingen denken die helemaal niet waar behoeven te zijn!

Slechts op bezoek

Wat ook beslist niet helpt is als men de predikant de indruk geeft dat hij 'slechts op bezoek' is. In het Monopolyspel was dat altijd gunstig voor de speler, maar in de kerkenraadskamer is dat zeer onbehagelijk. Men spreekt dan met elkaar over van alles en nog wat en de gastpredikant zit er een beetje bij.

Erger is het als wát er gezegd wordt de indruk wekt dat hij er ook werkelijk niet bij hóórt. Zo'n gedachte kan zomaar opkomen na de dienst als er als eerste gezegd wordt dat dominee X of dominee Y over de zojuist besproken tekst jaren geleden ook eens gepreekt heeft. En toen dit en dat zei. Echt, dan is het pastoraat, hoe goed bedoeld misschien ook, mislukt.

Een gemiste kans zijn ook de clichés, de verbeteringen, de gecorrigeerde exegese en de vragen over dingen die niet duidelijk waren. Het eindresultaat kan dan zijn wat Job antwoordde: 'Ik heb vele dergelijke

dingen gehoord; gij allen zijt moeilijke vertroosters. Zal er een einde zijn aan de winderige woorden? Of wat stijft u, dat gij also antwoordt?

Helaas gebeurt het dan nogal eens in de praktijk dat uit verweer de predikant woorden 'samenhoopt' en met zijn hoofd schudt (Job 16:4).

Gelukkig kan het ook anders. En gebeurt het ook anders! Allereerst dáár waar de dienaar op zijn gemak mag zijn. Die plaatsen zijn er! Weet u dat de meeste, zo niet alle broeders dat schier feilloos aanvoelen? Meestal zijn dit ook de plaatsen waar 'de oprechten onderling vereend in hun vergadering én raad, Hém plechtig eer bewijzen'. Dat kun je zomaar aanvoelen. Hier heerst eenheid. Hier spreekt men met elkaar regelmatig over de wegen die de Heere met Zijn volk houdt. En waar na de dienst een broeder soms zomaar iets uit zijn leven mag vertellen naar aanleiding van wat er in de preek gezegd werd. Dan is er aansluiting na ontsluiting. En insluiting vanwege het werk van de Heilige Geest in het hart.

Ik ken een kerkenraad waar men vanwege allerlei regelmatige onverkwikkelijkheden na de dienst maar besloot om niet meer te gaan zitten na de dienst. Dat is hoogst onbehagelijk voor de predikant. Eigenlijk hetzelfde als de deur dichtslaan in je gezicht. Maar dit zijn hoge uitzonderingen, gelukkig.

Welmenend en eerlijk

Tenslotte dan nog iets over kritiek. Laat gezegd zijn dat dit moet kunnen. Opbouwend, welmenend en eerlijk. Maar moeilijk is het! Zowel om het recht te leveren, als het oprecht te ontvangen. Na de dienst zij nimmer het moment. Ook niet indirect of verbloemd. Of later in het gebed. Ik betwijfel ten eerste of e-mail er het middel voor is. Alle goed geformuleerde zinnen ten spijt. Je ziet geen gezicht, hoort geen stem en ten diepste is er geen contact. Slechts de druk op de knop van 'verzenden' en dat was gauw gebeurd.

Meestal zijn diegenen er het beste in die weten waar ze het over hebben én de gave hebben om het gevoelvul te verwoorden. Het mooiste is het als je dan - soms later - de Heere mag danken voor nader onderwijs. Dan kun je zo blij zijn als een kind. Als je er wat bij gekregen hebt wat je voor een volgende preek ook daadwerkelijk kunt gebruiken. Dan heeft pastoraat in de praktijk aan een doel voldaan.

(wordt vervolgd)

Wat heeft Paulus werkelijk gezegd?

Zie het Lam Gods.
(Joh. 1:29)

Begin november is in Lunteren een tweedaagse conferentie afgesloten over het 'nieuwe perspectief op Paulus'. De conferentie was georganiseerd door de Protestantse Raad voor Kerk en Israël en een commissie van de PKN. Tijdens deze conferentie beweerden sommige sprekers dat in de brieven van Paulus de rechtvaardigmaking niet gericht is op de verlossing van de enkele persoon, maar op de verzoening van de wereld.

ds. G. Clements,
Gouda

Zij wijken hiermee sterk af van wat in de loop der eeuwen door de kerkvaders en de reformatoren is geleerd en geloofd. We denken aan de verklaring van de Galatenbrief (1535) van Maarten Luther. Luther noemde de Galatenbrief zijn 'Katharina von Bora', als ware hij met deze brief getrouwd. Wie de uitleg van Luther leest, wordt getroffen door de heldere boodschap van zonde en genade en de verzoening door voldoening. John Bunyan heeft het boek aanbevolen als het meest geschikt naast de Bijbel om het aangevochten en gewonde hart te troosten.

Professor N.T. Wright

Op de tweedaagse conferentie in Lunteren viel een heel andere uitleg van de brieven van Paulus te beluisteren. De man die veel geciteerd werd, was de theoloog Nicholas Thomas Wright, bekend geworden door zijn boek *What St. Paul really said?*

(1997). Hij is hoogleraar Nieuwe Testament in St. Andrews en voordien Anglicaans bisschop in Durham.

Volgens Wright zou Paulus niet zozeer antwoord geven op de vraag, hoe kom ik persoonlijk met God verzoend, maar hoe komen de mensen met elkaar verzoend? Deze uitleg staat in onze tijd van oecumene erg in de belangstelling. De nieuwe uitleg heeft inmiddels vele harten veroverd, met name in evangelische en protestantse kringen. Wright schrijft aan het einde van zijn boek: 'Allen die in Jezus geloven behoren samen tot één familie. (...) De leer van de rechtvaardigmaking is in feite de grote oecumenische waarheid.'

Wrights argumentatie

Hoe is Wright tot deze zienswijze gekomen? Volgens deze hoogleraar schiep God een goede wereld, maar de mens viel van God af. Om de mensheid weer in het 'rechte spoor' te krijgen, sloot God een verbond

met Abraham en zo met Israël. Aan Israël is de Thora (wet) gegeven om de volkeren tot voorbeeld te zijn. Israël heeft zich echter van zijn hoge taak niet gekweten, waarom het in ballingschap moest. Na de ballingschap heeft Israël zich opgesloten in religieus nationalisme. 'Wij zijn Abrahams zaad!' Christus, de beloofde Messias, heeft de roeping van Israël vervuld. Hij heeft door Zijn dood over alle 'overheden en de machten' getriomfeerd (Kol. 2:15). Al degenen die Jezus in geloof en wandel navolgen, bouwen geen muren, maar zitten met elkaar als vrienden aan dezelfde tafel, ongeacht ras, kleur, afkomst, taal. Volgens Wright zijn wij rechtvaardig voor God, als wij elkaar als discipelen van Christus in liefde aanvaarden. Dan zal God ons in het komende gericht ook aanvaarden. Rechtvaardigmaking is bij Wright dus meer vanwege een andere manier van leven, dan de persoonlijke vrijspraak van schuld en straf op grond van Christus' borggerechtigheid.

Wat zegt de Schrift?

Wat moeten we hierop antwoorden? Het is duidelijk, dat Wright de rechtvaardigmaking met de heiligmaking verwart zoals Rome eigenlijk ook doet. Maar Wright gaat daarin nog veel verder dan Rome, omdat hij ook het plaatsbekledend zoenoffer van het Lam Gods niet noemt.

De Reformatie leerde dat de kerk staat of valt met de leer van de rechtvaardigmaking, de verzoening door voldoening. Luther schreef met grote hartstocht in zijn Galatenbrief: 'Een van beide moet dus verkeerd zijn, wij worden of door Christus of door de wet gerechtvaardigd'. Het is daarom onbegrijpelijk dat Wright bij de nazaten van de Reformatie zo populair is. Men doet er het beste aan de Romeinenbrief voor zichzelf eens helemaal door te lezen. Al lezende zal men ontdekken dat Paulus begint bij de openbaring van de goddelijke toorn over alle mensen (1:17). In de hoofdstukken 2 en 3 wordt uitgelegd wat daarvan de oorzaak is, namelijk onze erfschuld en onze dadelijke zondes Schuld. De hoofdstukken 4 en 5 gaan over het Borgwerk van Christus en de persoonlijke toerekening ervan door het geloof. 'Welke overgeleverd is om onze zonden, en opgewekt om onze rechtvaardigmaking' (4:25). Pas in de tweede helft van de brief spreekt Paulus over de heiligmaking. Het gaat in de Romeinenbrief dus nadrukkelijk eerst over de vrede met God (5:1) en pas daarna over de vrede onder de mensen (12:18) als vrucht van het werk van de Heilige Geest. Dat wij deze Bijbelse orde toch zouden bewaren!

Uit de bibliotheek

R. Bal, bibliothecaris
Theologische School

Het was op een schooldag, net na de dagopening, dat hij belde. Of ik even tijd voor hem had. Uiteraard wilden we voor hem tijd vrijmaken. Vele jaren had hij als ambtsdrager gediend. Vele bezoeken had hij afgelegd en veel preken in de gemeente die hij dienen mocht, gelezen. De leeftijd van de zeer sterken had hij inmiddels mogen bereiken. Voor hem kwam nu een periode van afscheidnemen. Dat viel niet mee...

Afscheidnemen als ambtsdrager, terugtreden als deputaat. Het moment was aangebroken dat hij het een en ander moest gaan opruimen. Zijn dochter had hem erop gewezen. 'Pa, wordt het niet eens tijd dat u uw werkkamer gaat leegruimen? Er staan zoveel boeken, wat wilt u daarmee?'

Ja, wat moest hij gaan doen met de vele boeken die in zijn studeerkamer een vaste plaats hadden gekregen? Boeken met een herinnering. Moeilijk? Ja, aan de ene kant wel, maar hij had er zelf al over nagedacht. Vandaar zijn telefoontje op die schooldag. Er was liefde in zijn hart voor de Theologische School. En hij wist dat de studenten veel boeken goed konden gebruiken. Dat bleek wel op die vrijdagochtend daarna, toen wij hartelijk door hem werden ontvangen. Hij zorgde voor koffie met een heerlijke traktatie van een bekende bakker. Zijn lieve vrouw was hem een paar jaar geleden overleden. Hij zorgde goed voor zijn bezoek.

Na een fijn gesprek beklommen wij de trap. 'Kijk, hier lag ik', vertelde hij. Wat bleek? Een paar maanden daarvoor was hij naar beneden gevallen, maar hij mocht weer herstellen. De Heere had ook in deze weg Zich niet onbetuigd gelaten. De studeerkamer stond vol met boeken. In de boekenkasten, sommige boeken achter glas, op planken en op zijn bureau. 'Zeg maar wat je kunt gebruiken voor de studenten of bibliotheek', gaf hij met een gul gebaar aan. 'Pak maar wat je gebruiken kunt'.

Niet zo gemakkelijk. Direct gaan inladen zou overkomen als inhalig. Bijna niets mee-

nemen, daarmee zou je tekort doen aan het gulle gebaar. Voorzichtig het een en ander aanwijzen, leek mij de beste oplossing. 'Prima, pak maar in', was zijn reactie, toen ik wees naar de serie "Uit den Schat des Woords". Dat is een serie die iedere aankomende predikant graag op zijn studeerkamer wenst.

Langzamerhand werden de dozen gevuld. De ene keer volgde bij het inpakken van een boek een leuke anekdote. De andere keer vertelde hij van wie hij dit boek had gekregen, of bij welke gelegenheid dat was geweest. Ook boeken die door de studenten gebruikt worden tijdens de studie, ontbraken niet. Met een prachtige schenking die zorgde voor een overvolle auto, ging de rit terug naar Rotterdam. Een aantal werkdagen waren nodig om het geheel uit te zoeken. De studenten zijn

een paar weken later met prachtige boeken naar huis gegaan.

Bovenstaande was zomaar een momentje dat wij u als lezer niet wilden onthouden. Het was bij de intrede van een van de kandidaten, dat een predikantsweduwe mij vroeg of de school en de bibliotheek nog wel behoefte hadden aan boeken. 'Uiteraard', was mijn antwoord.

'Maar ik lees nooit meer iets in De Saambinder', was haar terechte reactie. Ze had gelijk. Met bovengenoemd voorval hopen studenten en ondergetekende dat de bibliotheek niet vergeten wordt. Alle boeken die (iets) te maken hebben met theologie, zijn van harte welkom. Laat dat ieder duidelijk zijn!

Vele boeken zijn de afgelopen maanden de school binnengedragen. Soms zat er iets verrassends tussen, waarvan geconstateerd moest worden dat dit werk nog niet in onze catalogus voorkwam. Echt niet altijd oude uitgaven, maar ook meer recente uitgaven hebben alsnog een plekje gekregen in de bibliotheek.

Voordat de boeken een plaats op de plank krijgen, worden ze geheel doorgenomen. Het boek wordt volledig beschreven (titel, auteur, jaar van uitgave etc.), maar ook behandelde Bijbelteksten worden in de computer opgenomen. Dit laatste wordt gedaan als het boek preken of meditaties bevat.

Bij een ander boek kan het gaan over een bepaald onderwerp, een persoon of een kerkelijke gemeente. Ook dan worden er trefwoorden toegevoegd. Hierdoor worden de aanwezige boeken 'ontsloten' en wordt het zoeken naar een bepaald onderwerp eenvoudiger.

Studenten, docenten en ondergetekende zijn - en blijven - alle gevers en geefsters zeer erkentelijk voor het schenken van oude en nieuwe boeken.

Vele boeken zijn de afgelopen maanden de school binnengedragen. Soms zat er iets verrassend tussen, waarvan geconstateerd moest worden dat dit werk nog niet in onze catalogus voorkwam. Echt niet altijd oude uitgaven, maar ook meer recente uitgaven hebben alsnog een plekje gekregen in de bibliotheek.

Boekennieuws

Boek-aankondigingen

"Een eeuwig verbond met God",
Thomas Boston; uitg. Den Hertog,
Houten; ISBN 978903312733;
191 blz.; € 19,90.

Het boek "Een eeuwig verbond met God" bevat de vertaling van vijf niet eerder uit het Engels vertaalde preken van Thomas Boston (1676-1732), die in Nederland vooral bekend is geworden door zijn boek "De Viervoudige Staat". De geschriften van Boston kenmerken zich door een diep inzicht in de Schrift en het genadewerk van de Heere in een zondaarshart. Zo ontmoeten we hem ook in de preken in dit boek. 'Veel goddeloze en zorgeloze zielen zullen begeren om deel te hebben aan Christus' toegerekende gerechtigheid om hun ziel van de hel te verlossen, maar ze zijn niet verlangend om heiligheid van hart en leven te verkrijgen. Anderen doen grote moeite om in hun leven in overeenstemming met de wet te zijn, maar ze leggen daar zoveel gewicht op, dat ze niet bekommerd zijn om de toegerekende gerechtigheid van Christus. Maar de oprechte ziel hongert naar beide: Christus tot gerechtigheid en heiligmaking. Drie van de opgenomen preken zijn gehouden voorafgaand aan de bediening van het Heilig Avondmaal. Boston spoort Gods kinderen aan om hun trek naar geestelijk voedsel te vermeerderen. De Heere heeft Zijn tafel toegereicht. Wat zou het 'droevig zijn als we hier geen trek hebben'. Er is geestelijke eetlust nodig om van het gehele

Paaslam te eten. Deze eetlust is een gave van God. Ook wordt deze door de Heere onderhouden en gevoed. Verder bevat deze uitgave een zogenaamd gedenkschrift over persoonlijk vasten en gezinsvasten en verootmoediging naar aanleiding van Zacharia 12:12. Boston schreef dit gedenkschrift aan het einde van zijn leven. Het werd toegevoegd aan de eerste Engelse uitgave van "Een beschouwing van het verbond der genade" en is nog niet eerder in het Nederlands vertaald. Het vasten is voor een deel in onbruik geraakt maar werd door de puriteinen en 'nadere reformatoren' beoefend en aanbevolen. Boston noemt het vasten 'een buitengewone plicht op sommige tijden, en moet zo nu en dan verricht worden, geheel afhankelijk van de oproep der Voorzienigheid, die wisselend is'. Het gebed, lofzingen en het lezen van het Woord is wel een dagelijkse plicht. Het boek sluit af met twee afschriften van het persoonlijk verbond dat Boston maakte met God. Graag wil ik deze uitgave hartelijk aanbevelen. De preken van Boston zijn rijk en diep van inhoud. Het gedenkschrift spoort aan om zich voor de Heere te verootmoedigen als een geestelijke oefening in de weg van bidden en vasten. De twee afschriften van het persoonlijk verbond zijn diep geestelijk en vervullen het hart met jaloersheid om zo met de Heere te mogen leven.

ds. W. Harinck, Moerkapelle

"Rond de kribbe", dagboek voor
de adventsweken, A.M.P.C. van
Hartingsveldt-Moree; uitg. De Banier,
Apeldoorn; ISBN 978 94 6278 3294;
156 blz.; € 11,95.

Vrouwen nemen bij de heilsfeiten van de Heere Jezus een bijzondere plaats in. Dit dagboek – deel 1 van de serie Vrouwen ontmoeten – laat daar licht op vallen. Voor elke dag in de adventsweken geeft dit boekje een overdenking n.a.v. een Bijbelgedeelte, een vraag en een citaat.

"Bijbelse verhalen voor kinderen",
Gisette van Dalen-Heemskerk; uitg.
Den Hertog, Houten; ISBN 978 90 331
2748 9; 189 blz.; € 24,90.

In 82 verhalen neemt de auteur kinderen (vanaf 4 jaar) mee door het Oude en Nieuwe Testament. De verhalen blijven dicht bij de tekst van de Bijbel. Dit boek bevat kleurrijke tekeningen van Danker Jan Oree en gespreksvragen.

"In het kort", H. van Dam; uitg. Den
Hertog, Houten; ISBN 978 90 331
2784 7; 384 blz.; € 14,90.

De auteur heeft bij alle 375 verhalen uit zijn "Bijbelse vertellingen voor jonge kinderen" een stukje geschreven. Daarin geeft hij de kern van ieder verhaal weer. De stukjes zijn voorzien van een afbeelding en van een vraag om een gesprekje op gang te brengen. "In het kort" leent zich ook voor gebruik als dagboekje, vanaf 5 jaar.

"Woorden van hoop uit de Psalmen",
H.J. de Jongste-Huisman en M. Quist;
uitg. Den Hertog, Houten; ISBN 978 90
331 2793 0; 61 blz.; € 12,50.

Dit boek is met name bestemd voor mensen met een beperking in hun denkvermogen. Het bevat 28 berijmde psalmen met een korte uitleg. Op een bladzijde staat één uitgeschreven psalmvers met de uitleg. Op de bladzijde ernaast staat een foto die de inhoud van de psalm onderstreept.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Barneveld-Zuid en Scherpenisse,
ds. J. van Laar te Rijssen-West;
te Middelharnis,
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;
te Sint-Annaland,
ds. G. van Manen te Elspeet;
te Urk en Zwijndrecht,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht.

Bedankt:

voor Drachten,
ds. A. Verschuure te Scherpenzeel;
voor Zwolle, ds. G. van Manen te Elspeet.

AANGEPASTE KERKDIENTST TE WAGENINGEN

Op zaterdag 3 december wordt in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente

te Wageningen een aangepaste kerkdienst gehouden voor mensen met een beperking. In deze dienst, die om 15.00 uur begint, hoopt voor te gaan ds. H. van der Heiden. Het thema van de preek is: "Advent in het paradijs", n.a.v. Gen. 3:9. Iedereen - met of zonder beperking - is van harte welkom.

EMERITAAT DS. B. VAN DER HEIDEN

De kerkdienst waarin ds. B. van der Heiden wegens emeritaat afscheid hoopt te nemen van onze gemeente, zal gehouden worden op **31 januari 2017** (en niet op 26 januari 2017 zoals in het verslag van de classisvergadering Ridderkerk vermeld stond). Deze dienst begint om 19.30 uur en wordt gehouden in ons kerkgebouw: Eben-Haëzerkerk, Plantageweg 172.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente
Alblasserdam

WERKGROEP ARCHIEVEN

Op 8 november zijn ds. J. Schipper als voorzitter, A. Bel en secretaris J. Mastenbroek - na 33 jaar geleden te zijn begonnen met de toenmalige Sectie Kerkelijke Archieven onder leiding van ds. K. de Gier - teruggetreden uit de Werkgroep Archieven, (deel uitmakend van het Deputaatschap Kerkelijke Dienstverlening). Ook J. Breur, die ruim 12 jaar lid is geweest van de werkgroep, is teruggetreden. In de ontstane vacatures is voorzien door de benoeming van J.H. Doeve, P.J. de Pater en A.J.M. Vos. Dientengevolge is ook het adres, waaraan oude notulen en acta moeten worden toegezonden, gewijzigd. Thans is mr. J.W. Weijers (Chopinstraat 91, 2901 EC Capelle aan den IJssel) secretaris van de Werkgroep Archieven. Voor al uw vragen is hij bereikbaar op j.w.weijers@kliksafe.nl of via 06-53415812. Dr. C.R. van den Berg, voorzitter

Berichten

ZANGAVONDEN

Kapelle

Zang- en muziekavond t.g.v. advent op zaterdag 3 december, aanvang: 19.30 uur, in de Hervormde kerk te Kapelle, m.m.v. mannenkoor Elim uit 's-Gravenpolder, een koperkwartet en enkele instrumentalisten. Entree: volwassenen € 5,- en kinderen € 1,-. Opening en sluiting door ouderling K.W. van Luik te 's-Gravenpolder.

Opheusden

Psalmzangavond met bovenstem op zaterdag 3 december, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Opheusden, m.m.v. Betuwse bovenstemgroep uit Opheusden en Pieter Heykoop als organist. Opening, meditatie en sluiting door ds. G.M. de Leeuw. Collecte voor orgel.

Sliedrecht

Samenzangavond op zaterdag 3 december, aanvang: 19.30 uur, in de Boazkerk van de Gereformeerde Gemeente te Sliedrecht. Leiding: ds. A.T. Huijser. Organist: Harm Hoeve. Collecte voor aflossing bouwschuld.

VERKOPING TE RHENEN

Verkoopdag (met rommelmarkt) op zaterdag 26 november, van 10-00-15.00 uur, door de vrouwenvereniging Kleine kracht te Rhenen, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente. De opbrengst is voor Zending en Kerk.

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING VOOR KOSTER TE ERMELO

Op vrijdagavond 11 november 2016 ontving A.A.L. Neijmeijer, koster van onze gemeente een koninklijke onderscheiding. Hij werd lid in de Orde van Oranje-Nassau. Burgemeester A.A.J. Baars spelde hem de versierselen op. Neijmeijer kreeg deze onderscheiding ter gelegenheid van zijn 50-jarig kostersjubileum. De uitreiking vond plaats in ons kerkgebouw.

Neijmeijer werd door toedoen van zijn opa (ouderling Huisman) in 1966 op 14-jarige leeftijd koster van onze gemeente. Naast het kosterschap was de jonge Neijmeijer ook enige tijd organist. Tijdens deze jubileumbijeenkomst stond ds. P. Melis stil bij het verlangen van de dorpelwachter uit Psalm 84: "in het huis mijns Gods te mogen wezen".

Wat is het groot als we God tot ons deel mogen hebben. Ds. Melis dankte de koster in het bijzonder voor de wijze waarop hij zijn werk verricht. Vriendelijk, behulpzaam, zorgzaam, niet op de voorgrond tredend. Ook de vakantiegangers ervaren dat Ermelo een vriendelijke en gastvrije koster heeft. Ouderling B.J. van Rijn sprak de jubilaris toe namens verenigingen en commissies. Hij wenst de koster ook een bezoek van de Koning der Koningen toe. Mevrouw K. Beekman-van Wijk overhandigde de koster een attentie namens de vakantiekampen voor gehandicapten. Zij gaf aan dat Neijmeijer al jarenlang een rustpunt is voor de gasten. Neijmeijer sprak in zijn dankwoord de wens uit dat hij het werk nog een tijd mag voortzetten. Bovenal wenste hij dat alle goede woorden en wensen door de Heere gezegend mogen worden. Daarna was er een drukbezochte receptie waarbij zeer velen uit de gemeente de koster en zijn vrouw feliciteerden met dit jubileum en de onderscheiding. Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Ermelo

Kerkdiensten

ZONDAG 27 NOVEMBER 2016

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 18.30 uur ds. A. Schreuder; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 18.00 uur ds. P. Mulder; Apeldoorn 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Barendrecht 9.30 uur ds. W. Silfhout en 15.00 uur ds. K. Boeder; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. M. Mondria; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Berkenwoude 10.00 uur ds. J. Driessen en 15.00 uur ds. W.A. Zondag; Bodegraven 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.00 uur ds. B. Labee; Borssele 18.00 uur ds. G.J. Baan; Boskoop 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.00 uur ds. M. Joosse; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Delft 15.30 uur ds. W. Harinck; Den Helder 10.00 uur ds. P. Mulder; Deventer 18.00 uur ds. J.S. van der Net; Dinteloord 10.00 en 18.30 uur stud. W. Mouw; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur stud. J. de Kok; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. L. Blok; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Eindhoven 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. D.W. Tuinier; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 10.00 en 15.00 uur ds. J.S. van der Net; Enter 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Gorinchem 15.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Goudswaard 10.00 en 18.00 uur stud. M. Blok; 's-Gravenhage 10.00 en 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 16.00 uur ds. L. Terlouw; Haamstede 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 18.00 uur ds. C. Harinck; Hilversum 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Hoofddorp 15.30 uur ds. A. Verschuure; Hoogvliet 15.30 uur stud. M. Blok; Houten 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 14.30 uur ds. A. Schot; Katwijk aan Zee 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. A. Verschuure; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. S.W. Janse; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburg; Kruidingen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg;

Leerdam 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur ds. A. Schreuder; Lelystad 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Meeuwen 9.30 uur stud. E.J. Boudewijn en 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Melissant 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 15.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. A. Schot; Mijdrecht 10.00 en 15.30 uur stud. H.J. Agteresch; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 16.30 uur ds. J. Driessen; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwer ter Aa 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. L. Terlouw; Nieuwerkerk 18.30 uur ds. S. Maljaars; Nieuwe-Tonge 15.00 uur ds. J. van Belzen; Nijkerk 14.30 uur ds. G. van Manen; Nisse 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Ooltgensplaat 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Oosterend 10.00 en 16.00 uur ds. H. van der Heiden; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. S. Maljaars; Oostvoorne 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 15.30 uur ds. P. Mulder; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Oudernirdum 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. C. Hogchem; Oude-Tonge 15.00 uur stud. W. Mouw; Poederoijen 9.30 en 18.30 uur ds. M. Karens; Poortugaal 16.00 uur ds. M.J. van Gelder; Poortvliet 18.30 uur ds. A.J. Gunst; Puttershoek 16.00 uur ds. W. Silfhout; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 uur ds. J. Mijnders; Ridderkerk-Slikkerveer 18.00 uur ds. A.J. de Waard; Rilland-Bath 9.30 en 14.00 en 18.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Centrum 15.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.00 uur stud. J.B. Huisman; Scherpenisse 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Scheveningen 17.00 uur ds. H.A. van Zetten; Sint Philipsland 14.30 uur (H.D.) ds. P.D. den Haan; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Spijkenisse 18.30 uur stud. J.B. Huisman; Sprang-Capelle 9.30 en 15.30 uur ds. W.J. Karels; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 14.30 uur ds. B.J. van Boven; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 18.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J.W. Verweij; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Westkapelle 9.30

uur ds. C. Harinck en 14.00 uur ds. A.P. Baaijens; Westzaan 18.45 uur ds. R. Kattenberg; Wierden 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. G.J. Baan; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.J. van Eckveld; Zoetermeer 10.00 uur ds. G.W.S. Mulder en 18.30 uur stud. H.J. Agteresch; Zwijndrecht 9.30 en 15.30 uur ds. A.J. de Waard; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. P. Melis.

DINSDAG 29 NOVEMBER 2016

Dirksland 19.30 uur ds. K. Boeder; Middelharnis 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Naaldwijk 19.45 uur (GBS-dienst) ds. G.M. de Leeuw; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. J. van Rijswijk; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. J. van Belzen.

WOENSDAG 30 NOVEMBER 2016 DANKDAG

Aagtekerke 9.30 uur en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens en 14.30 uur ds. M. Joosse; Barendrecht 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Barneveld-Centrum 19.30 uur (H.D.) ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. J.W. Verweij; Ermelo 19.30 uur ds. P. Melis; Goes 9.30 en 14.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; 's-Gravenpolder 9.30 uur en 18.00 uur (H.D.) ds. S.W. Janse en 14.00 uur ds. C. Sonneveld; Hoedekenskerke 10.00 en 14.30 uur ds. J. van Belzen; Kamperland 14.30 en 19.00 uur ds. B. Labee; Kapelle-Biezelinge 10.00 uur ds. C. Harinck en 18.30 uur ds. W. Harinck; Kortgene 10.00 en 14.30 uur ds. L. Terlouw; Krabbendijke 9.30 uur en 18.00 uur ds. C. Sonneveld en 14.00 uur ds. S.W. Janse; Kruiningen 9.30 en 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Meeuwen 19.30 uur stud. H.J. Agteresch; Meliskerke 9.30 uur en 19.00 uur ds. S. Maljaars en 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Centrum 9.30 uur en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer en 14.00 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Zuid 9.30 uur en 19.00 uur ds. M. Joosse en 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Nieuwdorp 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. C.A. van Dieren; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Oostkapelle 9.30 en 17.00 uur ds. M. Karens; Oostvoorne 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Poederoijen 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Poortugaal 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 9.30 uur ds. J. Schipper en 18.30 uur ds. J.J. van Eckveld en 14.00 uur ds. J.J. van Eckveld; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Stolwijk 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Westkapelle 9.30 uur en

18.30 uur ds. B. van der Heiden en 14.00 uur ds. J. Schipper; Wolphaartsdijk 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. M. Mondria; Yerseke 9.30 en 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen.

DONDERDAG 1 DECEMBER 2016

Bodegraven 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. J.W. Verweij; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. C. Neele; Oosterend 19.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Oude-Tonge 19.30 uur ds. L. Blok; Poortugaal 13.30 uur (huw.bev.)

ds. H. Brons; Sint Annaland 19.30 uur ds. G. Pater; Sliedrecht 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.30 uur ds. J.J. van Eckveld; Waardenburg 19.30 uur ds. J. van Laar.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 27 NOVEMBER 2016

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de

Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart en 18.30 uur ds. W.J. Karels.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor akoestische vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VGG

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**Ambtskleding
Herenkleding
Trouwkostuums**

Geerts
herenkleding

Dorpsstraat 229,
3925 KC Scherpenzeel
tel. (033) 277 88 99
www.geertsherenkleding.nl

CDs & SHEET MUSIC
(Psalms & Psalters)
OF PIETER HEYKOOP

now available in CANADA!

Contact:

Norwich (Ontario):
jonathan@hakvoort.ca

Chilliwack (B.C.) Bethel NRC:
Book & Bible: fles@igatweb.com

Chilliwack (B.C.) RCNA:
rcnabookroom@gmail.com

Coalhurst (Alberta) Country Rose:
countryrose@ccschool.ca

NIEUW! Prekenbundel t.b.v. de ZGG:
'Zij zullen komen...' deel 2

Deze bundel bevat 10 preken die gehouden zijn in de Rehobothkerk van de Geref. Gemeente te Tholen in de jaren 1975-1990.

Van de volgende predikanten is een preek opgenomen:
ds. A.J. Gunst, ds. C. Hegeman, ds. B. van der Heiden,
ds. A. Hofman, ds. A.F. Honkoop, ds. G. Mouw sr.,
ds. G. Mouw jr., ds. Chr. van der Poel,
ds. C. Sonneveld, ds. J.J. Tanis.

Speciaal voor de ouderen een groter lettertype.

Deze preken zijn nog nooit eerder uitgegeven. Het is een éénmalige uitgave, bestel dus tijdig om teleurstelling te voorkomen.

Verschijsning: begin december

Deel 1 is nog zeer beperkt verkrijgbaar!
Beide bundels zijn niet verkrijgbaar in de boekhandel!

Prijs € 14,95, exclusief verzendkosten.
Bestellen via telefoonnr. 0166-603004 of mail naar: jctakershoek@hotmail.com

Deze advertentie is mogelijk gemaakt door J.C. Bazen Keukenmontage, Tholen en Van de Breevaart Keuken & Sanitair, Halsteren

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

Stolk Orgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbenrijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

Te huur in Kootwijkerbroek:
vrijstaande woning met 3 slaapkamers
en een flinke bergruimte voor
max. 1 1/2 jaar. Tel. 06 53405696.

Praktijk den Uijl
biedt hulp vanuit een Bijbelse visie
aan kinderen, jongeren
en volwassenen bij o.a.:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedings-ondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende verzekering. Informeer hiervoor bij uw zorgverzekeraar.

Praktijk den Uijl
psychosociale hulpverlening & contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel

010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke

www.praktijkdenuijl.nl

Te huur, per ong. 1 januari, zelfstandige woonruimte voor 1 pers. aan de rand van Ederveen/Lunteren.
Voor inlichtingen: 0318-574361.

De Vluchtheuvel biedt volwassenen en jongeren professionele, christelijke hulp bij psychosociale problemen. De Vluchtheuvel gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten. Er zijn circa 55 medewerkers (23 fte) in dienst. De dagelijkse leiding van De Vluchtheuvel is in handen van de directeur. De eindverantwoordelijkheid ligt bij het bestuur. Momenteel bevindt De Vluchtheuvel zich in een herpositioneringstraject. Wij zijn op zoek naar:

**een bestuurslid (v/m)
met een financieel-economische achtergrond**

Profiel
Een bestuurslid van De Vluchtheuvel:

- is een teamspeler, die kansen zoekt in plaats van conflicten
- heeft gevoel voor bestuurlijke verhoudingen en voor de relatie met de kerkelijke achterban
- heeft een zakelijke instelling, zonder het belang van de kwetsbare medemens uit het oog te verliezen
- is ondernemend, doortastend en besluitvaardig met een scherp oog voor draagvlak
- is in staat om een positieve, oplossingsgerichte bijdrage te leveren aan beleidsbepalende gesprekken
- is belijdend lid van de Gereformeerde Gemeenten
- heeft minimaal HBO denk- en werkniveau

Herkent u zich in dit profiel?
Uitgebreide informatie en een profielschets zijn te vinden op www.stichtingdevluchtheuvel.nl/vacatures-en-stages. Wilt u persoonlijk geïnformeerd worden, dan kunt u contact opnemen met de heer F.H. Engberts (06-43 37 85 07) of de heer H. van Groningen, directeur van De Vluchtheuvel (0113-21 30 98). Belangstellenden voor deze functie worden uitgenodigd voor 1 december hun schriftelijke sollicitatie te sturen naar Stichting De Vluchtheuvel, Beatrixlaan 15, 4461 PM Goes, t.a.v. de heer H. van Groningen of via e-mail naar hvan groningen@stichtingdevluchtheuvel.nl.

De Vluchtheuvel
Psychosociale hulp naar Bijbelse maatstaf

**MOUNT CHEAM
CHRISTIAN SCHOOL**

ARE YOU READY FOR NEW CHALLENGES, EXCITING EXPERIENCES, AND GOING INTERNATIONAL?

MCCS is run by the Reformed Congregations of North America in Chilliwack. For the next few years, we expect to have a number of vacancies, both in elementary and secondary. Due to the length of the immigration process, we welcome early applications for 2017-2018. Meanwhile, applicants can improve their language skills. Teachers at MCCS are required to be at Cambridge English, Proficiency (CPE).

INTERESTED?

Contact Mr. J. Neels, principal:
jneels@mccs.ca or +1 (604) 794-3072.

APPLYING?

Send your resume and cover letter with references to Mr. J. Neels and the secretary of the school board, Mr. E. Van Maren, ericv@vanmarengroup.com.

Mount Cheam Christian School, 48988
Yale Road, Chilliwack, BC V4Z 0B2,
Canada - www.mccs.ca

OOSTENRIJK, vanaf €495,- huurt u een **stacaravan op gezinscamping**. Recreatieteam, kerkdiensten, zon, water en bergen. Info: 055-3030083
www.es-vakanties.nl

OPROEP

Het bestuur van de stichting tot het verstrekken van onderwijs op Gereformeerde grondslag, uitgaande van de Gereformeerde Gemeente in Nederland te Bruinisse, zoekt een **leerkracht voor groep 6/7** voor anderhalve dag vanaf 9 januari 2017 t/m mei 2017. Het gaat om een tijdelijke vacature i.v.m. zwangerschapsverlof. Sollicitatie sturen naar: A.vanKlinken@dspiervandijkesschool.nl

Help Chikoni aan eten en (Bijbel)onderwijs!

Chikoni uit Malawi is vijf. Hij woont met zijn broer en moeder in een schamel hutje. Ze hebben het zwaar te verduren vanwege hongersnood. Vader heeft het gezin verlaten. Chikoni moet nu meehelpen om voor het eten te zorgen. Maar hij wil graag naar school! Wilt u kinderen als Chikoni helpen? Geef voor voedsel, kleding, medische zorg en (Bijbel)onderwijs.

Kijk op stephanos.nl of maak uw bijdrage over op IBAN NL74 RABO 0335 3074 50 t.n.v. Stéphanos, Hendrik Ido Ambacht
Meer info over sponsoring bel: 038 - 385 79 66

ANBI

Presentatie? 06 - 301 671 72
of voorlichting@stephanos.nl

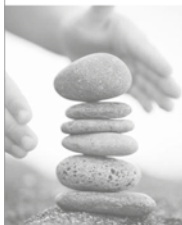
Stéphanos www.stephanos.nl

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD • angst • burn-out • depressie • faalangst • fobie • gedragsproblemen • identiteitsproblemen • lichamelijke spanningsklachten • negatief zelfbeeld • onzekerheid • opvoedingsproblemen • paniek • piekeren • PDD-NOS • relatieproblemen • slaapproblemen • somberheid • spanning • stress • syndroom van Asperger.

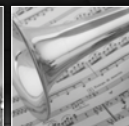
Voor verdere informatie en aanmelding:

T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

ADVENTCONCERT

3 december 2016
Hervormde Kerk Kapelle

Mannenchor Elim

o.l.v. Joost van Belzen
Organist Cees van der Hart

Koperkwartet

o.l.v. Pascal van de Velde

Opening en sluiting: K.W. van Luik

Aanvang 19.30 uur | Kerk open 19.00 uur

Entree: volw € 5,- / kind t/m 12 jr € 1,-

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
Johannus Monarque Content Domus Viscount Mixtuur
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavars)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper **010-458 31 12**
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman **0182-58 39 32**
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen! **6**

Dé expert van budget tot maatwerk!

Schuifdeurkast 200 x 215 x 65 cm (bxhxd).
Normaal 1100,-

Kraakprijs! 399,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m2 in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Voor iedere dag...

Bij het geopende Woord

10e JAARGANG

Een bijbels dagboek geschreven door diverse predikanten uit de Gereformeerde Gemeenten. Alle scribenten behandelen per maand een afgerond onderwerp zoals: De geestelijke pelgrim, Jeruzalem, het gebed des Heeren, Jona enzovoort. Achterin het boek zijn bijdragen voor de feestdagen opgenomen. De stukjes zijn kort en er is een duidelijk lettertype gebruikt.
Geb. 378 blz.

Aan dit dagboek werkten mee:
ds. P. Blok, ds. K. Boeder, ds. B.J. van Boven,
ds. G. Bredeweg, ds. G. van Manen,
ds. F. Mulder, ds. C. Neele, ds. J. van Rijswijk,
ds. C. van Ruitenburg, ds. A. Schot en
ds. J.W. Verweij.
Ook is een bijdrage opgenomen van
wijlen ds. J. van Haaren.

13,50

Uitgeverij Boekhandel

Gebr. Koster
Nairacstraat 17, Barneveld
tel. 0342 - 41 69 86

bezoek onze webwinkel
www.gebrkoster.nl

K01657

**We zoeken er
één uit negenhonderd-
negenennegentig**

HiH
ENGINEERING

één in innovatiekracht

één die de touwtjes in handen heeft

Kom jij onze innovatiekracht versterken? En wil je samen met ons één team vormen en aan de slag gaan voor de mooiste klanten in de machinebouw?

Laat het ons weten via werkenbijhih.nl

Mediation of
bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar (0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag geheel vrijblijvend het boekje "Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

**Reformatrice
Psychologenpraktijk
Nederland**

Reformatrice Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasterdam
078 - 69 32 808 of info@rpnnederland.nl

Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

Refojobs REFOJOBS.NL

BANEN BIJ REFORMATISCHE WERKGEVERS

Webdeveloper • ProAutNorm • Tholen

Groepsleerkracht • Reformatisch basisonderwijs Urk

Accountmanager ICT • AENC Groep • Alblasterdam

Techn. medew. klantcontactcentrum • Kliksafe • Nunspeet

SalesRecruiter onder Franchising • MisterSales • Nederland

Vacature aanmelden? info@refojobs.nl / (06) 8143 0157

PARTNERS

**OP DE
VLUCHT**

De oorlog in Syrië gaat onverminderd door. Velen vluchten naar Jordanië, op zoek naar een veilige plaats. In de stad Zarqa steunen we een opvangcentrum voor kwetsbare vrouwen en kinderen.

Help mee en biedt hen een veilige ontmoetingsplaats:
IBAN NL52 INGB 0000 307447
t.n.v. noodhulp Jordanië

www.bijzonderenoden.nl/jordanie

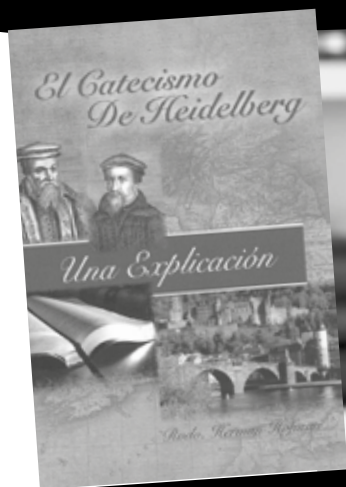
**bijzondere
noden**
handen van de kerk

Deputaatschap tot Hulpverlening
in Bijzondere Noden van
de Gereformeerde Gemeenten

STEUN OPVANG VOOR SYRISCHE MOEDERS EN HUN KINDEREN IN JORDANIË

'In de zendingspraktijk geboren. Ook voor Cuba nuttig!'

Bestuurslid ds. L. Blok
over catechismuspreken ds. H. Hofman

Najaarsactie

Boek: € 17,20
Porto: € 17,50
Totaal: € 34,70

Betaalt u mee?
NL65 RABO 0301 9573 63
t.n.v. SEZ - o.v.v.
Najaarsactie

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam
tel. 0184 - 61 16 07 b.g.g. 06 - 48 77 63 96

e-mail: sez@kliksafe.nl

www.sez.st

shop.sez.st

De bestuursleden van de SEZ behoren tot de Prot. Kerk in Ned. (herv.), Herst. Herv. Kerk, Chr. Geref. Kerken,
Geref. Gemeenten, Geref. Gemeenten in Ned. en Oud Geref. Gemeenten.

Heel veel Aanbiedingen!
www.derooboeken.nl
078-6124081

WILVORST Ambtskostuums

Klein Kleding Sliedrecht en Zierikzee

helpende
handen staat
naast je

Levend Woord, dagboek voor jongeren

€14,90

Auteurs

Aan het dagboek is meegewerkt door predikanten en ambtsdragers uit de Gereformeerde Gemeenten, Gereformeerde Gemeenten in Nederland, Oud Gereformeerde Gemeenten (in Nederland) en de Hersteld Hervormde Kerk.

Bestellen:

www.helpendehanden.nl/dagboek

ABCONSULTS

RELATIONELE* EN SEKSUOLOGISCHE HULPVERLENING

WWW.ABCONSULTS.NL

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gijvanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 055-5063639
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
F 078-6919536
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk
donderdag vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,30 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te
Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada en USA: vooralsnog ongewijzigd

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
T 1 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Waarheid achter de waarheid

Er wordt weleens gesproken over een 'waarheid achter de waarheid' als het gaat over Gods Woord. Daarbij heb ik altijd de gedachte gehad dat de voorwerpelijke waarheid, onderwerpelijke waarheid moet worden. Of wordt er nog wat anders mee bedoeld?

Uitdrukkingen

Er zijn vele uitdrukkingen in omloop die nuttig kunnen zijn én... gevaarlijk! Zo is het ook met bovenstaande uitdrukking. Inderdaad zijn er mensen die er wat anders mee bedoelen dan verstandelijke en bevindelijke kennis van Gods Woord. Het gevolg is niet zelden dat men een wonderlijke, vaak spitsvondige uitleg van de Bijbel krijgt met soms on-Bijbelse bevindingen. Bekend is de geschiedenis van de 'geraakte' (Markus 2) die door vier vrienden gedragen en neergelaten werd door het dak. Er zijn hele beschouwingen gemaakt over die vier vrienden die geloof, hoop, liefde en zelfverloochening zouden aanwijzen. Vanzelfsprekend zal in deze geschiedenis gesproken worden over het waarachtige geloof en de uitnemendheid van de liefde. Maar als de zogenaamde 'waarheid achter de waarheid' is de vier vrienden te duiden, moeten we deze Schriftuitleg verwerpen. Gods Woord moet ons te heilig zijn om zulke misvormingen toe te staan. Om maar te zwijgen van bevindingen die men meent beleefd te hebben waarover de Heilige Schrift niet spreekt...

Terecht gebruik

De gedachte van de vraagsteller is terecht als het gaat om het nuttige gebruik van deze uitdrukking. Graag verwijzen we daarbij naar onze Nederlandse Geloofsbelijdenis (artikel 5): 'Al deze boeken alleen ontvangen wij voor heilig en canoniek, om ons geloof daarnaar te reguleren, daarop

te gronden en daarmee te bevestigen. En wij geloven zonder enige twijfeling al wat daarin begrepen is; en dat niet zozeer omdat ze de Kerk aanneemt en voor zodanige houdt; maar inzonderheid omdat ons de Heilige Geest getuigenis geeft in onze harten dat zij van God zijn; en dewijl zij ook het bewijs daarvan bij zichzelf hebben: aangezien de blinden zelf tasten kunnen dat de dingen die daarin voorzeggd zijn, geschieden'. In dit geloofsartikel belijdt de levende Kerk dat Gods Woord de waarheid is en dat een ware christen zijn geloof daarnaar reguleert, in overeenstemming daarmee schikt of inricht. Volgens wordt hiermee beleden dat we Gods Woord volkomen voor waar aannemen, allereerst omdat de Heilige Geest daarvan getuigenis geeft in het hart. Die twee dingen mogen we met de termen 'voorwerpelijke waarheid' en 'onderwerpelijke waarheid' onderscheiden. Persoonlijk spreken we dan liever niet over de 'waarheid achter de waarheid' maar over de 'waarheidsbeleving in het hart' of 'bevindelijke kennis van de waarheid'.

Verborgen of geopenbaard

Deze 'waarheidsbeleving in het hart' of 'bevindelijke kennis van de waarheid' is voor de wijzen en verstandigen verborgen en wordt de 'kinderkens' geopenbaard. Het woord openbaren heeft in de grondbetekenis de zin van 'het deksel oplichten'. We kunnen denken aan een schatkist. Zit het deksel op zo'n kist dan zien we de schatten niet. Dan kunnen we er alleen over spreken met verstandelijke kennis. Gaat het deksel van die kist dan zien wij de schatten. Dat is het geheim van de kennis die God Zijn kinderen leert. Pilatus vroeg: 'Wat is waarheid?' Maar de Zaligmaker getuigde: 'Hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik der waarheid getuigenis geven zou. Een iegelijk die uit de waarheid is, hoort Mijn stem' (Johannes 18 vers 37). Onze kanttekenaren hebben degenen 'die uit de waarheid zijn' omschreven: 'Dat is, die door het Woord der waarheid wedergeboren is, en dienvolgens de zaligmakende waarheid liefheeft' (53). Als de Heere mensen bekeerd door Zijn Woord en Geest, krijgen ze het beschreven Woord lief, allereerst het vleesgeworden Woord Jezus Christus. Gods Woord wordt dan een licht op het levenspad, Gods Zoon mag - bij aanvang en voortgang - worden gekend als de Weg, de Waarheid en het Leven.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog wel ongeveer zeventig vragen op een reactie te wachten.

